Smjerovi kretanja nezakonitih migranata u Jugoistočnoj Europi

Dubić, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Science / Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:217:501261

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-25**

Repository / Repozitorij:

Repository of the Faculty of Science - University of Zagreb

Sveučilište u Zagrebu
Prirodoslovno-matematički fakultet
Geografski odsjek

Ivana Dubić

Smjerovi kretanja nezakonitih migranata u Jugoistočnoj Europi

Prvostupnički rad

Mentor: doc. dr. sc. Petra Radeljak Kaufmann

Ocjena: _____

Potpis: _____

Zagreb, 2019.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište u Zagrebu
Prirodoslovno-matematički fakultet
Geografski odsjek

Prvostupnički rad

Smjerovi kretanja nezakonitih migranata u Jugoistočnoj Europi

Ivana Dubić

Izvadak: Europa se zadnjih nekoliko godina susreće s priljevom nezakonitih migranata. Nezakoniti migranti su oni koji nezakonito pokušavaju prelaziti međunarodne granice u potrazi za boljim životom, a ta kretanja mogu biti dobrovoljna ili ne. Kao jedno od najvećih tranzitnih područja se ističe Jugoistočna Europa u kojoj se migranti ne zadržavaju dugo. Priljev migranata se smanjio od zatvaranja tzv. Balkanske rute (2016.), no to nije značilo potpuni prestanak dolaska, točnije prolaska ovim područjem. Cilj ovog rada je prikazati smjerove kretanja nezakonitih migranata nakon zatvaranja rute kroz informacije dobivene iz medija s ovog područja te usporedba sa smjerovima kretanja koji su postojali prije zatvaranja. U radu je obuhvaćen vremenski period od 29 mjeseci (04.03.2016. - 04.08.2019.). Za izradu tablica i kartografskih prikaza korišteni su internetski portali: večernji.hr i jutarnji.hr (Hrvatska), dnevno.rs, blic.rs i telegraf.rs (Srbija), klix.ba i večernji.ba (Bosna i Hercegovina), vijesti.me i rtcg.me (Crna Gora), dnevnik.si i 24ur.com (Slovenija), euronews.com (Europa). Kao vrlo jasan zaključak se ističe da se smjerovi kretanja nezakonitih migranata mijenjaju ovisno o razdoblju migracijske krize.

40 stranica, 14 grafičkih priloga, 10 tablica, 41 bibliografskih referenci; izvornik na hrvatskom jeziku

Ključne riječi: migranti, izbjeglice, migrantska ruta, smjerovi kretanja

Voditelj: doc. dr. sc. Petra Radeljak Kaufmann

Tema prihvaćena: 7. 2. 2019.

Datum obrane: 20. 9. 2019.

Rad je pohranjen u Središnjoj geografskoj knjižnici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Marulićev trg 19, Zagreb, Hrvatska.

BASIC DOCUMENTATION CARD

University of Zagreb
Faculty of Science
Department of Geography

Undergraduate Thesis

Movement routes of illegal migrants in Southeastern Europe

Ivana Dubić

Abstract: Europe has seen a large influx of illegal migrants over the last few years. Illegal migrants are those who illegally try to cross international borders in search of a better life, and these movements may or may not be voluntary. Southeast Europe is one of the largest transit areas. The influx of migrants has decreased since the closure of the so-called "Balkan Route" (2016.), however, that didn't mean the complete cessation of new arrivals. The purpose of this paper is to show the directions of movement of illegal migrants after the closure of the aforementioned route, using information obtained from regional media, and to compare them with the directions of movement that existed before the closure. This paper covers a period of 29 months (04/03/2016−04/08/2019). The following news portals were used to create tables and maps: večernji.hr and jutarnji.hr (Croatia); dnevno.rs, blic.rs, and telegraf.rs (Serbia); klix.ba and večernji.ba (Bosnia and Herzegovina); vijesti.me and rtcg.me (Montenegro); dnevnik.si and 24ur.com (Slovenia); euronews.com (Europe). Main conclusion is that the directions of movement of illegal migrants are changing depending on the period of the "migration crisis".

40 pages, 14 figures, 10 tables, 41 references; original in Croatian

Keywords: migrants, refugees, migrant route, movement routes

Supervisor: Petra Radeljak Kaufmann, PhD, Assistant Professor

UndergraduateThesis title accepted: 07/02/2019

Undergraduate Thesis defense: 20/09/2019

Thesis deposited in Central Geographic Library, Faculty of Science, University of Zagreb, Marulićev trg 19, Zagreb, Croatia

SADRŽAJ

1. UVOD...……...1
2. CILJEVI I METODOLOŠKI OKVIR……..……..…….2
3. POJAM I OBUHVAT MIGRACIJSKE KRIZE……...…..3
3.1. SPORAZUM TURSKA – EU……..……4
3.2. POTISNI I PRIVLAČNI FAKTORI MIGRACIJSKIH KRETANJA…….5
3.3. GRANIČNA SIGURNOST…….…….6
3.4. PORIJEKLO IZBJEGLICA I MIGRANATANA „BALKNSKOJ RUTI“……..7
4. UTJECAJ MEDIJA……...……9
5. SMJEROVI KRETANJA NEZAKONITIH MIGRANATA PRIJE ZATVARANJA „BALKANSKE RUTE“ ……..…….10
5.1. POLOŽAJ SJEVERNE MAKEDONIJE NA BALKANSKOJ RUTI……..11
6. SMJEROVI KRETANJA NEZAKONITIH MIGRANATA NAKON ZATVARANJA BALKANSKE RUTE…….…..12
7. ANALIZA DOBIVENIH REZULTATA…….33
8. ZAKLJUČAK……...36
9. LITERATURA…….…….38
10. IZVORI……..……..……40
11. POPIS TABLICA…….V
12. POPIS GRAFIČKIH PRILOGA…….VI

1. UVOD

Europa se zadnjih nekoliko godina susreće sa sve većim priljevom nezakonitih migranata. Nezakoniti migranti su oni koji nezakonito pokušavaju prelaziti međunarodne granice u potrazi za boljim životom, a ta kretanja mogu biti dobrovoljna ili ne. Tako dolazi do ispreplitanja dva pojma, izbjeglica i migrant, koji se često koriste kao istoznačnice, ali to nisu. Izbjeglice su osobe koje bježe od oružanog sukoba ili progona te su posebno prepoznate jer im je preopasno vratiti se kući. Kao skupina su definirani i zaštićeni međunarodnim pravom. Pojam *migranti* se općenito odnosi na one koji se odlučuju preseliti zbog poboljšanja života pronalaženjem posla ili u nekim slučajevima zbog obrazovanja, ponovnog okupljanja obitelji ili drugih razloga, no oni se mogu sigurno vratiti kući (UNHCR, 2015). To dovodi do pojma ilegalnih migranata koji su povezani s ilegalnim, odnosno nezakonitim migracijama koje prema definiciji „uključuju različite načine ulaska, pokušaja ulaska ili boravka migranata u zemlji tranzita ili odredišta, bez prikladne dozvole za ulazak ili boravak“ (Župarić-Iljić, 2014, 91).

Pojam nezakonitih migracija se odnosi na nezakonit ulazak migranata u države putem krivotvorenih dokumenata ili putem zaobilaženja granične kontrole što, osim prelaska, uključuje i boravak u stranoj državi. Neki autori gledaju na njih kao povijesno relativno mlad koncept jer zakonska ograničenja ulaska u stranu zemlju nisu ni postojala prije kraja 19. stoljeća (Cukon, 2013, prema Mesić, 2002, 120). Terminologija ovog fenomena nije standardizirana na svjetskoj razini pa je tako u upotrebi i naziv neregularne migracije (Cukon, 2013).

Nezakonite migracije mogu biti organizirane, neorganizirane i poluorganizirane. Najopasniji je oblik organiziranih nezakonitih migracija jer iza njih često stoje organizirane kriminalne skupine uz podršku korumpiranih državnih službenika. Ova vrsta migracija se smatra jednom od najvećih sigurnosnih prijetnji danas (Vurnek i dr., 2018).

Vrhunac „migrantske krize“ u Europi je bio 2015. godine kada je stiglo preko milijun migranta i izbjeglica većinom s Bliskog istoka. Glavni tokovi migracija usmjereni su prema visokorazvijenim zemljama, a na putu do njih nezaobilazno područje je Jugoistočna Europa. Priljev migranata se smanjio od zatvaranja „Balkanske rute“ (ožujak, 2016.), no to nije značilo potpuni prestanak prolaska ovim područjem. Dakle, prostorni obuhvat ovog rada je područje država Jugoistočne Europe s rutama s najvećom koncentracijom migranata. Oni većinom dolaze s Bliskog istoka preko Turske, Grčke, Bugarske, Rumunjske, Makedonije, Albanije i Kosova, a znatno duže se, zbog strožih kontrola, zadržavaju na „rubu“ Europske unije u BiH, Crnoj Gori, Srbiji, Hrvatskoj i Sloveniji. Vremenski okvir rada se odnosi na vremenski period od

početka migrantskog vala 2015. do kolovoza 2019. godine, s posebnim naglaskom istraživanja na period nakon zatvaranja „Balkanske rute“.

2. CILJEVI I METODOLOŠKI OKVIR

Cilj ovog rada je prikazati smjerove kretanja nezakonitih migranata nakon zatvaranja Balkanske rute (ožujak, 2016.) kroz informacije dobivene iz medija s ovog područja te usporedba sa smjerovima kretanja koji su postojali prije zatvaranja. Kao glavne metode rada se nameću analiza medijskih natpisa te kartografska vizualizacija i analiza smjerova kretanja. U radu će također biti korištena indukcija, dedukcija i istraživanje relevantne literature. Početna hipoteza je da se smjerovi kretanja nezakonitih migranata mijenjaju ovisno o razdoblju "migracijske krize". Također, rad se temelji na istraživačkom pitanju: Koliko su lokacije na kojim se pojavljuju nezakoniti migranti disperzne?

Za ovo istraživanje korištene su informacije iz hrvatskih, srpskih, bosansko-hercegovačkih, crnogorskih, slovenskih i medija za cjelokupno europsko područje. Istraživanje medija je započeto od datuma zatvaranja „Balkanske rute“ (04.03.2016.) te je završeno zaključno s 04.08.2019. godine. Dakle, istraživanjem je obuhvaćen vremenski period od 29 mjeseci, tj. 2 godine i 5 mjeseci. Za izradu tablica i kartografskih prikaza korišteni su internetski portali: večernji.hr i jutarnji.hr (Hrvatska), dnevno.rs, blic.rs i telegraf.rs (Srbija), klix.ba i večernji.ba (Bosna i Hercegovina), vijesti.me i rtcg.me (Crna Gora), dnevnik.si i 24ur.com (Slovenija), euronews.com (Europa). Ukupno je pregledano preko 10 000 članaka s navedenih portala koji su dobivenih pretraživanjem pojmova „migranti“ i „izbjeglice“. Od članaka koji su dobiveni pretraživanjem tih pojmova prvo su izdvojeni oni koji se odnose na promatrano područje Jugoistočne Europe, potom su iz svakog od njih izdvojene sve lokacije na kojima su zatečeni nezakoniti migranti. Za potrebe podrobnije analize napravljeni su kartografski prikazi lokacija pomoću GIS softvera pomoću podataka s *Geofabrika*. Na kraju su generalizacijom izdvojeni glavni smjerovi kretanja. Treba još napomenuti da zbog slobode korištenja pojmova, u radu je korišten skupni naziv „nezakoniti migranti“ koji se odnosi i na migrante i na izbjeglice detaljnije objašnjene u uvodu.

3. POJAM I OBUHVAT MIGRACIJSKE KRIZE

Masovne migracije mješovitog tipa koje uključuju izbjeglice, tražitelje azila i ekonomske migrante, žrtve krijumčarenja i trgovine ljudima, žene i djecu te druge kategorije ranjivih osoba bez važećih dokumenata u Europi su označene kao „izbjeglička/migracijska kriza“ (Bobić i Šantić, 2018).

Migracijska kriza u Europi je započela 2015. godine te se nije činilo da je ekonomske prirode. Većina migranata je pristizala iz ratom zahvaćenih područja s Bliskog istoka (najviše iz Sirije i Iraka), no ispostavilo se da se tome toku ljudi priključio veliki broj ljudi iz drugih država Azije i Afrike koje nisu izravno pogođene ratom. Dakle, ova kriza nije bila samo humanitarnog karaktera nego je imala i ekonomsku komponentu. To se vidi i u tome što su migranti imali određene krajnje destinacije koje nisu ubrajale tranzitne zemlje Jugoistočne Europe (Vuletić i Pešić, 2017). Simić (2017) navodi da su tisuće izbjeglica iz Eritreje, Somalije, Afganistana, Iraka i posebno Sirije, zbog nesigurnosti, uništavanja i siromaštva napustile domove i preko Turske, Jordana, Libanona i Iraka pa preko područja Jugoistočne Europe krenule prema Njemačkoj, Francuskoj, Velikoj Britaniji i skandinavskim zemljama. Također, navodi da je ova kriza bila najznačajnija migrantska kriza od Drugog svjetskog rata te da je izazvala podjele unutar Europske unije. Piše da je Europska unija provodila jednostranu i eurocentričnu politiku s fokusom na sigurnost vanjskih granica, a ne s fokusom na zaštitu i prava izbjeglica.

Prema podacima Međunarodne organizacije za migracije (IOM) tijekom 2015. godine broj izbjeglica i migranata koji su stigli u Europsku uniju je iznosio 1 046 599. Taj broj je četverostruko veći nego 2014. godine (Simić, 2017).

Različite države različito su odgovarale na priljeve migranata i izbjeglica. Države Jugoistočne Europe su poprimile status tranzitnih država. Neke države su imale otvorene granice te su pružale kratkoročnu humanitarnu pomoć, no nakon nekog vremena je došlo do zatvaranja granica pa čak i postavljanja ograda i žica (Bugarska, Sjeverna Makedonija, Mađarska, Slovenija) (Župarić-Iljić i Valenta, 2018). Šelo Šabić (2017) navodi da je ova kriza izazvala dvije vrste straha na području Jugoistočne Europe. Prvi je da bi kriza mogla izazvati nove sukobe među državama jer se nisu u potpunosti „pomirile“ nakon raspada Jugoslavije 1990ih, a kao drugi razlog za strah navodi moguće sukobe ovih zemalja zbog međusobnog nepovjerenja, spornih granica i utjecaja Europske unije. Unatoč tome Simić (2017) navodi da je Jugoistočna Europa u migrantskoj krizi predstavljala dugački južni front u tzv. obrani

unutrašnjosti Europe. Pozicija Sjeverne Makedonije u migrantskoj krizi je bila specifična. Ona je bila prepuštena sama sebi u pokušaju da zaustavi masovne migracije. Sama Europska unija je tražila od nje da zaustavi priljev migranata što se smatra apsurdnim. Europska unija je tražila od države ne-članice da zaustavi migrante da se ne približe Uniji, zanemarivši da su migranti u Sjevernu Makedoniju došli iz Grčke koja je članica Unije (Mikac i Dragović, 2017).

Krajem krize se smatra zatvaranje tzv. Balkanske rute do kojega je došlo u ožujku 2016. godine nakon sporazuma Turske i Europske unije. Time je broj dolazaka smanjen, ali migracijski tokovi nisu prestali. Tada je došlo do pojave tzv. „zaglavljenih“ migranta na području Srbije. Oni nisu mogli dalje prema Europskoj uniji te su morali ostati u ovoj tranzitnoj državi. Nakon zatvaranja najveći broj migranata i izbjeglica je dolazio preko teritorija Bugarske (članica EU) (Bobić i Šantić, 2018).

Dvije godine nakon zatvaranja ponovno dolazi do promjena. Početkom 2018. ruta se preusmjerava na teritorij Bosne i Hercegovine (Bobić i Šantić, 2018).

3.1. SPORAZUM TURSKA - EU

Primjena sporazuma između Turske i Europske unije započela je 20.03.2016. Sporazum je bio usmjeren na zaustavljanje priljeva ilegalnih migranata i zaustavljanje krijumčarskih mreža. Prema sporazumu svi nezakoniti migranti koji na grčke otoke dođu iz Turske trebali su biti vraćeni natrag. Zauzvrat za svakog vraćenog migranta Europska unija je trebala primiti izbjeglicu iz Sirije. Turskoj je bila zagarantirana i ubrzana vizna liberalizacija, otvaranje poglavlja u pregovorima o pristupanju Europskoj uniji i ubrzanje isplate tri milijarde eura za pomoć izbjeglicama, uz dodatnih tri milijarde eura do 2018. godine (Simić, 2017). U siječnju 2019. njemačka kancelarka Angela Merkel je izjavila da sporazum ne funkcionira te je zbog toga kritizirala grčki pravosudni sustav (Šu., M., 2019).

3.2. POTISNI I PRIVLAČNI ČIMBENICI MIGRACIJSKIH KRETANJA

Međunarodni migracijski tokovi su rezultat djelovanja mnogih potisnih i privlačnih faktora. Općenito gledano, jasno je vidljiv nesrazmjer u društveno-ekonomskom razvoju bogatih zemalja Sjevera i Zapada i siromašnih država Istoka i Juga. Najčešće su privlačni faktori: veća primanja, bolje obrazovanje, bolji životni uvjeti, čisti okoliš i sigurnost. Vrlo važnu ulogu imaju i već postojeće migrantske zajednice u državama u koje su se migranti uputili (Cukon, 2013, prema Mesić, 2003 i Waldinger, 2010).

Razlozi ovako velikog broja dolazaka migranata i izbjeglica u Europu su različiti. Neki od najzastupljenijih su dakako bijeg od ratnih stradanja, potraga za boljim životom, odlazak iz nefunkcionalnih država te bijeg od različitih vrsta ekstremizma i terorizma. Najznačajniji *push* faktor su dugogodišnji tranzicijski procesi na Bliskom istoku i u Sjevernoj Africi (tzv. Arapsko proljeće). Oni su u Siriji i Libiji doveli do građanskog rata što je direktno utjecalo na susjedne države (posebno Tursku i Libanon) u kojima je došlo do nestabilnosti i humanitarne krize jer su se tu nalazili najveći izbjeglički centri. Smatra se da je Europa mogla predvidjeti migrantsku, odnosno izbjegličku krizu i poduzeti određene mjere, no to se nije dogodilo. U periodu od 1980. do 2010. godine na području Bliskog istoka i Sjeverne Afrike je došlo do znatnog prirodnog priraštaja te se stanovništvo udvostručilo. Povećanje stanovništva je bilo praćeno i tehnološkim i gospodarskim zaostajanjem te je došlo do velike nezaposlenosti mladog stanovništva. Na to je utjecala i kriza u Europskoj uniji 2008. godine jer je došlo do pada izvoza (Tadić i dr., 2016). Također, Mikac i Dragović (2017) navode da se „politika nečinjenja“ od strane Europske unije može smatrati sukrivcem za sigurnosno stanje i izazove na navedenim područjima jer je postojala svijest o problemima, ali se ništa nije poduzimalo.[1]

Posebno treba napomenuti da je većina migranata s Bliskog istoka bježala od rata i progona, no migranti iz Jugoistočne Europe (Kosovo, Albanija, Srbija), dijelova zapadne Afrike Gambija, Nigerija) i južne Azije (Bangladeš i Pakistan) koji su im se priključili su često isključivo ekonomski migranti koji time nemaju opravdanja za status izbjeglice (Haramija i Miočević, 2018).

[1] . Isto tako, postojeći režimi u Tunisu, Egiptu, Libiji, Siriji i Jemenu su zahtijevali promjene, ponajprije uvođenjem više razine demokracije što dovodi do dugogodišnjeg procesa izgradnje novog sustava (Tadić i dr., 2016).

3.3. GRANIČNA SIGURNOST

Od država Jugoistočne Europe i njihovih susjeda dio Europske unije su Grčka, Mađarska i Slovenija koje su dio Schengenske zone i Dublinskog sustava suradnje, dok Hrvatska i Bugarska nisu dio Schengena, ali su dio Unije i usvojile su Dublinsku uredbu. Druge države (Makedonija, Srbija, Bosna i Hercegovina, Albanija, Kosovo, Crna Gora) nisu dio Unije pa je tako među njima drugačija suradnja na području migracija. No, dinamika razvoja sustava azila, migracija i upravljanja granica je i u ovim državama bila predisponirana njihovim nastojanjima približavanja Uniji (Župarić-Iljić i Valent, 2018, prema Lalić Novak 2016; Stojić Mitrović 2014).

Pojavom velikih migracijskih kretanja u svijetu dolazi do pitanja sigurnosti nacionalnih teritorija. Teoretičari smatraju da kako bi se zaštitila nacionalna ili unutarnja sigurnost mjere se moraju poduzimati na samoj državnoj granici. Neki autori čak izravno povezuju unutarnju sigurnost sa stanjem na granici države. To sve dovodi do konstruiranja pojma granične sigurnosti. Ona mora biti primjerena vanjskim prijetnjama, ali mora i omogućiti nesmetan i zakonit prijelaz granice ljudima i robi. Uz to se mora omogućiti zaštita ljudskih prava i sloboda. Dodatna razina granične sigurnosti se postiže bilateralnom i multilateralnom suradnjom nadležnih tijela susjednih država. Može se manifestirati kroz razmjenu informacija ili provedbom zajedničkih akcija. U Europskoj uniji je osnovana Europska agencija za kontrolu vanjskih granica (Frontex) koja je imala i ima vrlo važnu ulogu na ovome području tijekom migrantske krize, ali i nakon njezinog završetka jer migracije usmjerene k Europskoj uniji nisu prestale (Tadić i dr, 2016).

Prisilne migracije zahtijevaju određenu vrstu otvorenosti granica, ponajviše u tranzitnim državama. Izbor tranzitne rute se često prilagođava političkom, ekonomskom i socijalnom kontekstu. Odluka o krajnjoj destinaciji često se mijenja tijekom putovanja (Rogelj, 2017). Države Jugoistočne Europe nikada nisu bile odredišna destinacija, od samog počeka dolaska migranta oni su ih samo koristili kao tranzitno područje. Dolaskom migranata postala je i više nego očita nespremnost država Jugoistočne Europe za njihov prihvat. Došlo je do suočavanja s izbjeglicama, azilantima, ekonomskim migrantima i s onima koji žele izbjeći registraciju prilikom ulaska u druge države jer su bili pripadnici raznih vojnih postrojbi u ratom pogođenim područjima. Makedonija, Srbija i dijelom Hrvatska (kao dio EU, ali ne i Schengena) morale su se suočiti s problemom migranata iako nisu imali dovoljno kapaciteta jer Europska unija nije uspjela osmisliti pogodnu politiku rješavanja problema. Registracija migranata je izvršena djelomično. Puno više ljudi je ušlo u Srbiju nego u Makedoniju te isto tako i puno više je ljudi

ušlo u Hrvatsku iz Srbije, nego što je ušlo u Srbiju. Također, Grčka koja je bila zaokupljena vlastitim problemima stvorila je dojam da institucionalno ne štiti vanjsku granicu Europske unije jer je omogućavala tranzit migrantskim skupinama kroz njezin teritorij. Svaka država na tranzitnoj ruti je reagirala različito i imala različita stajališta o problemu. Neke države, kao što su Makedonija i Slovenija morale su angažirati oružane snage u kontroli granica. Kasnije je Slovenija počela postavljati ograde na granici s Hrvatskom, kao što je učinila i Mađarska na granici s Hrvatskom i Srbijom (Dragović i Mikac, 2017).

6. PORIJEKLO IZBJEGLICA I MIGRANATA NA „BALKANSKOJ RUTI“

Od početka migracijske krize 2015. najveći broj izbjeglica u Europu dolazi iz Sirije, a na drugome mjestu je Libija. U ovome slučaju nije riječ o velikom broju samih Libijaca, nego se Libija ističe kao emitivna točka izbjeglica iz Podsaharske Afrike i s Bliskog istoka. Veći dio izbjeglica iz Sirije su Arapi suniti, a manjina su alaviti i kršćani, odnosno ostale vjerske i etničke manjine. Prema UNHCR-u, u Siriji je iz svojih domova iselilo oko 11 milijuna stanovnika (od ukupno 22,5 milijuna stanovnika države). Od toga broja je izvan Sirije 4,39 milijuna izbjeglica i to najviše u Turskoj – 2,29 milijuna. Republika Turska je danas prva zemlja u svijetu po broju primljenih ekonomskih migranata i izbjeglica iz ratom zahvaćenih područja (Tadić i dr, 2016).

Na Sl. 1. možemo vidjeti graf s prikazom državljanstva statistički obrađenih (80% ukupnog broja) migranata u Hrvatskoj na dan 10.12.2015. Vidljivo je da je u prvih pet država najviše državljana Sirije (211 404), Afganistana (125 452), Iraka (53 754), Irana (13 597), Pakistana (6 659), dok na preostali broj državljanstva otpada njih 9 887 (Tadić i dr., 2016). Graf služi kako bi se bolje vidjela struktura državljanstva migranata na „Balkanskoj ruti“. Svi ti migranti su prošli i kroz druge države na ruti, no što su bili bliže Europskoj uniji veći broj njih je bio statistički obrađen pa su tako ovo najvjerodostojniji podaci strukture državljanstva jer je Hrvatska prva država na ulazu u kontinuirano područje Unije.

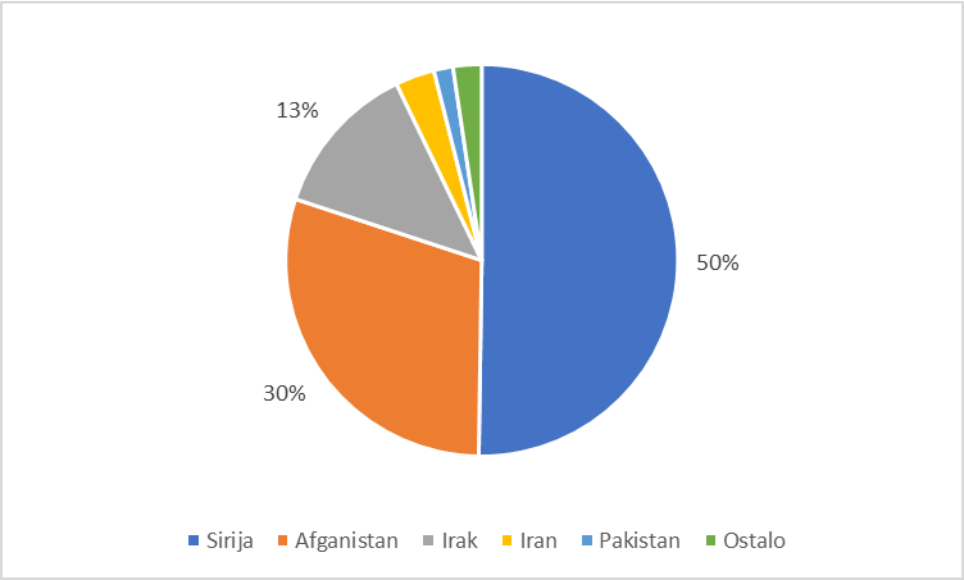

Sl. 1. Registrirane izbjeglice i migranti u Hrvatskoj prema državi porijekla do dana 10.12.2015.

Izvor: Tadić i dr., 2016

Mnogi od tih nezakonitih migranata su postali tražitelji azila u Europskoj uniji. Tražitelji azila i migranti imaju pravo na zaštitu ljudskih prava po međunarodnome pravu prema Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima. Obveze su država da poštuju međunarodne standarde u području zaštite ljudskih prava i da valjano procijene potrebe tražitelja azila i migranata u području zaštite (Simić, 2017). Netko može biti tražitelj azila onoliko dugo koliko traje njegova prijava i/ili moguća žalba protiv odbijanja zahtjeva (Peran i Raguž, 2019). Godine 2015. je u Europskoj uniji podneseno više od milijun zahtjeva za azil. Tražitelji azila su često bili prisiljeni u tranzitnim zemljama Jugoistočne Europe podnijeti zahtjev za azil kako ne bi bili deportirani (Rogelj, 2017, prema Lukić, 2016).

4. UTJECAJ MEDIJA

U ovome radu je neizbježna velika uloga medija koji su temelj za istraživanje promjena smjerova kretanja nezakonitih migranata u Jugoistočnoj Europi. Mediji često ovise o mnogim faktorima, najočitija je ovisnost o političkoj orijentaciji. Iako se mnogi mediji nazivaju nezavisnima, to ne mora biti slučaj. Osim toga, budući da nerijetko dolazi do objavljivanja senzacionalističkih naslova radi čitanosti i populizma, podatke iz medija treba uzimati s dozom opreznosti.

Peran i Raguž (2019) pišu da se u suvremenim medijskim objavama mogu naći krive konotacije, senzacionalizam i govor mržnje, iako postoje smjernice i preporuke i zajedničke europske medijske politike medijskim djelatnicima kako treba izvještavati o manjinama i različitostima. Takahashi i dr. (2018) navode da medijska izvještavanja pridonose stvaranju osjećaja iracionalnog straha od došljaka i štete izbjeglicama. Navode da se izbjeglice kriminalizira i etiketira kao društvenu, kulturnu, ekonomsku, socijalnu, sigurnosnu, teritorijalnu, zdravstvenu, demografsku i drugu prijetnju.

Može se reći da mediji s jedne strane predstavljaju ogledalo društva, ali isto tako utječu na društvena i politička strujanja. Oni zapravo imaju ulogu pri oblikovanju javne svijesti pa utječu na odluke svih razina (Peran i Raguž, 2019).

5. SMJEROVI KRETANJA NEZAKONITIH MIGRANATA PRIJE ZATVARANJA „BALKANSKE RUTE“

Prije zatvaranja „Balkanske migrantske rute“ smjerovi kretanja nezakonitih migranata u Europi su započinjali u Turskoj nakon koje se put nastavljao morskim putem do Grčke, potom kopnenim putem dalje preko Sjeverne Makedonije, odnosno u manjoj mjeri preko Bugarske. Nakon toga migranti su odlazili prema Srbiji te su se upućivali k Mađarskoj. Do promjena je došlo kada je 2015. Mađarska postavila žičanu ogradu na granici sa Srbijom (rujan) i s Hrvatskom (listopad). Iako je i do tada postojao koridor kroz Hrvatsku, sada on postaje glavni koridor na putu k Zapadu. Između sredine rujna i kraja studenog preko Hrvatske je „prebačeno“ oko 460 000 migranata prema Mađarskoj i Sloveniji. Nekim danima je i preko 10 000 migranata prelazilo hrvatsku granicu sa Srbijom. Tako veliki priljev migranata je bio zapravo posljedica ukidanja Dublinske uredbe i poziva njemačkog političkog vodstva (Čapo, 2016).[2]

Na Sl. 2. se mogu vidjeti svi navedeni smjerovi kretanja nezakonitih migranata „Balkanskom rutom“ 2015. i početkom 2016. godine.

Sl. 2. „Balkanska ruta“ kretanja izbjeglica i migranata 2015. i 2016. godine

Izvor: epthinktank.eu, 2016

[2] Kancelarka Angele Merkel je pozvala Sirijce da dođu u Njemačku gdje će im biti pružena nova prilika za život. Taj poziv je obrazložila potražnjom radne snage u njemačkoj industriji.

5.1. POLOŽAJ SJEVERNE MAKEDONIJE NA BALKANSKOJ RUTI

Sjeverna Makedonija je 2015. bila zakupljena vlastitim državnim problemima s naglaskom na korupciju i namještanje izbora, no priljevom sve većeg broja migranata i izbjeglica morala se suočiti i s ovim problemom. Tada su uveli zakonske izmjene kojima se dozvoljava izbjeglicama prisustvo u državi od 72 sata od trenutka registracije. Tijekom ljeta iste godine vlada je provela nekoliko intervencija na granici s Grčkom kako bi zaustavila priljeve migranata i izbjeglica. Te intervencije su zapravo bile odgovor na pritiske od strane Europske unije. Početkom zime i početkom 2016. godine Sjevernoj Makedoniji je poslana policijska pomoć od strane Poljske, Češke, Mađarske, Slovačke, Hrvatske, Austrije i Slovenije. No, ni to nije bilo dovoljno za rješavanje ovog problema dok se nisu sve države tzv. zapadnog Balkana (Kosovo, Srbija, Sjeverna Makedonija, Crna Gora, Albanija i Bosna i Hercegovina) sastale u veljači 2016. godine u Beču i Beogradu. Treba napomenuti da Grčka nije bila pozvana niti na jedan sastanak (Šelo Šabić, 2017).[3]

[3] Nakon zatvaranja „Balkanske rute“ u ožujku 2016. veliki broj migranata je ostao „zarobljen“ u Srbiji. Najviše ih je ostalo u centru Beograda u parku i u napuštenim objektima blizu željezničkog kolodvora, u objektima „Stare ciglane“ kod Subotice, u objektu „Grafosrem“ u Šidu te u improviziranim kampovima u blizini granica Europske unije (granica s Hrvatskom i Mađarskom) (Bobić i Šantić, 2018).

6. SMJEROVI KRETANJA NEZAKONITIH MIGRANATA NAKON ZATVARANJA „BALKANSKE RUTE

Provedenim istraživanjem odabranih medija dobiveno je 316 lokacija na području Slovenije, Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Sjeverne Makedonije, Albanije, Grčke, Bugarske i Turske. Na tim lokacijama je zabilježeno prisustvo nezakonitih migranata u bilo kojem smislu što uključuje prolaze tim mjestima, ali i ostanak u prihvatnim centrima. Nezakoniti migranti su se na tim mjestima pojavljivali u periodu od 4. ožujka 2016. godine do 4. kolovoza 2019. godine. Obuhvaćeno je 98 lokacija u Hrvatskoj, 72 lokacije u Bosni i Hercegovini, 42 lokacije u Srbiji, 37 u Sloveniji, 23 u Grčkoj, 19 u Crnoj Gori, 13 u Turskoj, 5 u Bugarskoj, 4 u Sjevernoj Makedoniji, 3 u Albaniji i 0 na Kosovu (Tab. 1. – Tab. 10.). Nakon nabrojenih lokacija u svakoj tablici nalaze se kartografski prikazi istih (Sl. 3. – Sl. 12.) tako da se može dobiti bolji pogled na rasprostranjenost kretanja nezakonitih migranata po državama.

Tab. 1. Lokacije u Turskoj na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

LOKACIJE U TURSKOJ	7. Dikili
1. Balikesir	8. Gulluk
2. Bodrum	9. Igdir
3. Canakkale	10. Istanbul
4. Cesme	11. Izmir
5. Demre	12. Kefken
6. Didim	13. Ozalp

Izvor: večernji.hr i jutarnji.hr (Hrvatska), dnevno.rs, blic.rs i telegraf.rs (Srbija), klix.ba i večernji.ba (Bosna i Hercegovina), vijesti.me i rtcg.me (Crna Gora), dnevnik.si i 24ur.com (Slovenija), euronews.com (Europa), 04.03.2016. - 04.08.2019.

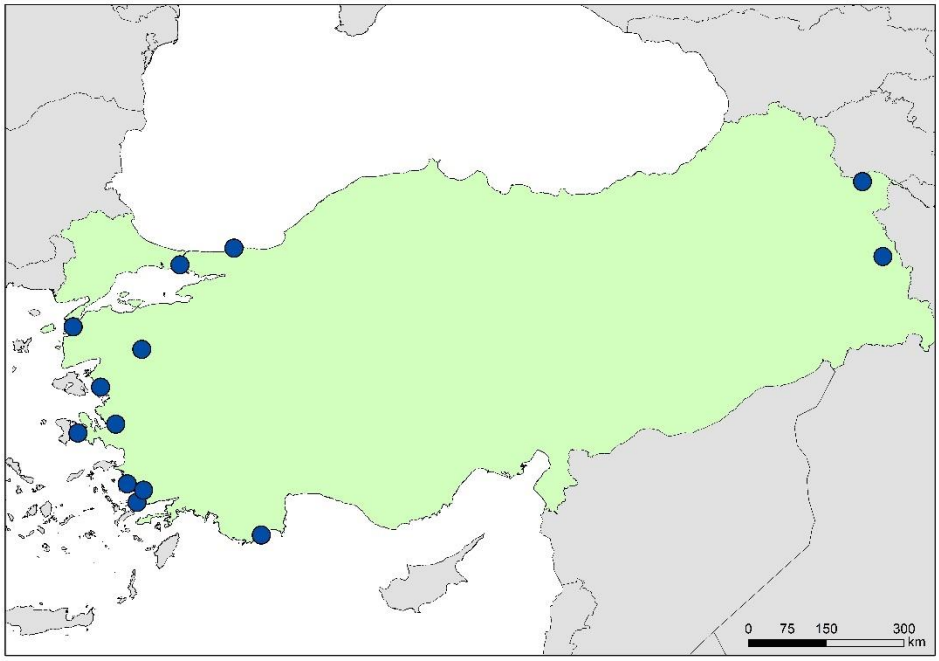

Sl. 3. Lokacije u Turskoj na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

Izvor: vlastita izrada, prema Geofabrik, 2019

Lokacije na kojima su zapaženi nezakonit migranti u Turskoj, zabilježene u navedenim medijima, striktno su vezane uz krajnje zapadne i istočne granice države. Dakle, može se zaključiti da je medijski praćen ulazak i izlazak u Tursku. U ovome radu ova je država vrlo bitna kao smjer iz kojega migranti dolaze, pa prostorna praznina bez lokacija u središtu ne predstavlja problem za istraživanje. Inače, veliki broj migranata se vrlo dugo zadržava u Turskoj, što joj predstavlja velike ekonomske probleme. Turska je pokušala iskoristiti svoj položaj na migrantskoj ruti te sklopiti određene dogovore i pogodnosti s Europskom unijom. To joj je i uspjelo spomenutim dogovorom EU - Turska iz 2016. godine, no dogovor nije bio do kraja funkcionalan.

Tab. 2. Lokacije u Bugarskoj na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

LOKACIJE U BUGARSKOJ
1. Harmanli
2. Pazardžik
3. Plovdiv
4. Sofija
5. Svilengrad

Izvor: večernji.hr i jutarnji.hr (Hrvatska), dnevno.rs, blic.rs i telegraf.rs (Srbija), klix.ba i večernji.ba (Bosna i Hercegovina), vijesti.me i rtcg.me (Crna Gora), dnevnik.si i 24ur.com (Slovenija), euronews.com (Europa), 04.03.2016. - 04.08.2019.

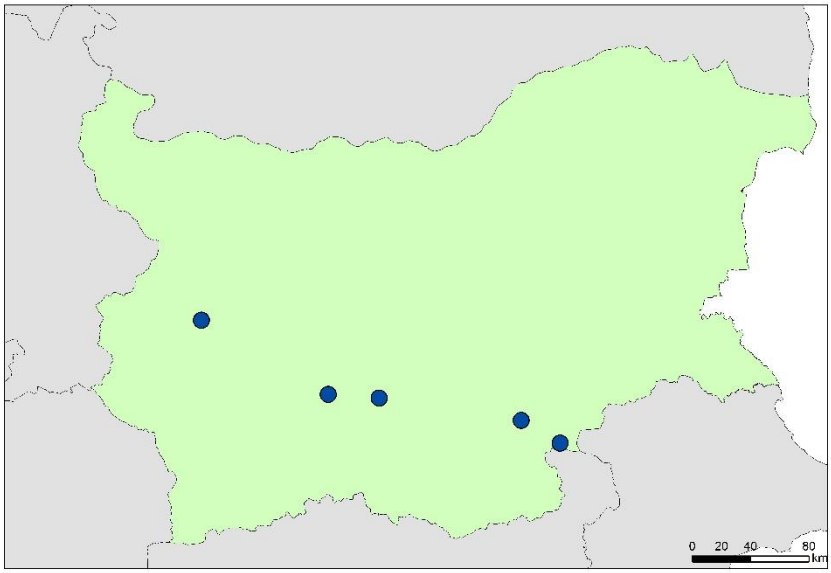

Sl. 4. Lokacije u Bugarskoj na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

Izvor: vlastita izrada, prema Geofabrik, 2019

U Bugarskoj je nađeno samo 5 lokacija, no one su vrlo korisne jer se vidi jasno usmjerenje rute, odnosno korištenje koridora od jugoistoka k sjeverozapadu prema Srbiji.

Tab. 3. Lokacije u Grčkoj na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

LOKACIJE U GRČKOJ
1. Agathonisi
2. Atena
3. Chios
4. Diavata
5. Didymoteicho
6. Elinko
7. Evzoni
8. Idomena
9. Kalimnos
10. Kavala

11. Kefalonija
12. Kos
13. Kreta
14. Leros
15. Lezbos
16. Patras
17. Paxos
18. Piraeus
19. Polykastro
20. Samos
21. Sapientza*
22. Solun

* Lokacije kojih nema na karti jer nisu bile prisutne u bazi podataka u GIS-u

Izvor: večernji.hr i jutarnji.hr (Hrvatska), dnevno.rs, blic.rs i telegraf.rs (Srbija), klix.ba i večernji.ba (Bosna i Hercegovina), vijesti.me i rtcg.me (Crna Gora), dnevnik.si i 24ur.com (Slovenija), euronews.com (Europa), 04.03.2016. - 04.08.2019.

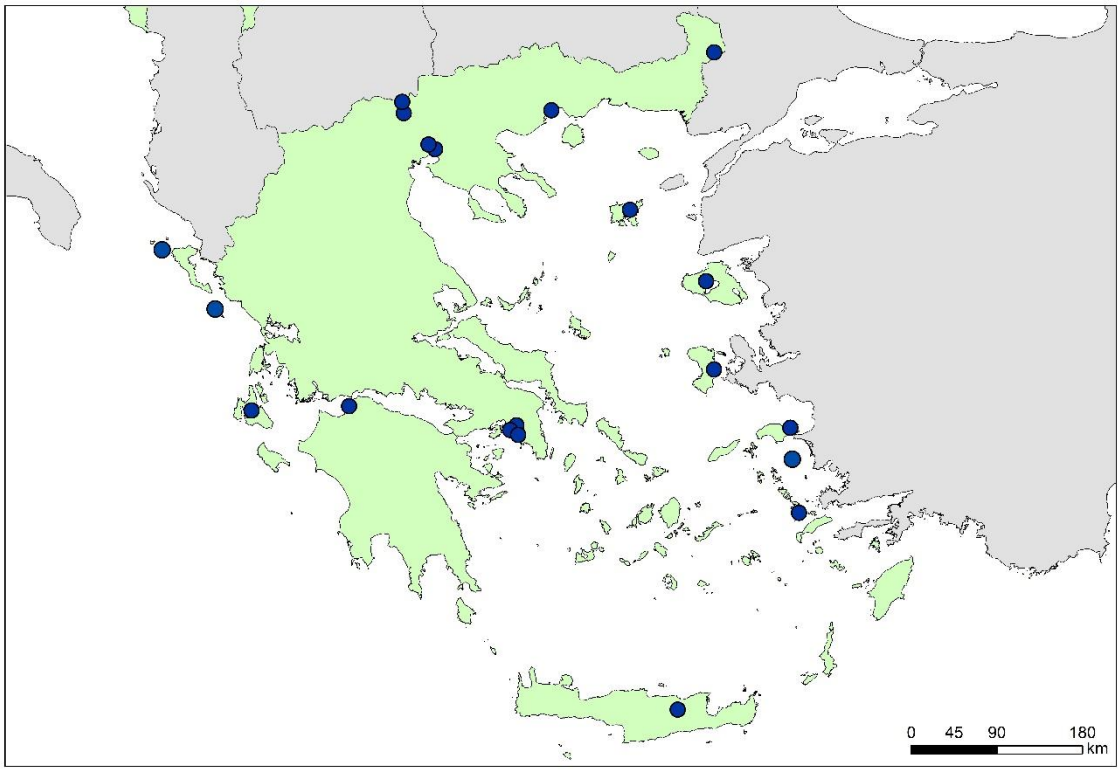

Sl. 5. Lokacije u Grčkoj na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

Izvor: vlastita izrada, prema Geofabrik, 2019

Grčka se ističe kao prva država Europske unije i Schengena u koju su pristizali nezakoniti migranti, no ona se nije tako postavljala. Kada je došlo do prevelikog priljeva nezakonitih migranata, Grčka se često postavljala kao jedna od tranzitnih država u nizu i nesmetano propuštala migrante. U tim slučajevima, kao što je već spomenuto, Europska unija je tražila zadržavanje migranata od strane Sjeverne Makedonije što je apsurdno budući da ona nije članica Unije. Na području Grčke su pronađene 22 lokacije od kojih je većina na otocima. Grčki otoci na istoku su bili nezakonitim migrantima prvi doticaj s Europskom unijom nakon dolaska iz Turske; isto tako neki prihvatni centri su se nalazili na grčkim otocima (npr. na Lezbosu). Tijekom morskih kretanja na teritoriju Grčke i Turske došlo je do mnogih tragedija i do smrti velikog broja migranata. Jedan takav događaj se dogodio u ne tako dalekoj prošlosti, 11. lipnja 2019. Naslov na večernji.hr glasi: „Sedmero migranata se utopilo kod Lezbosa“. Nažalost, to je samo jedan od mnogih slučajeva, koji se dogodio na ovome području. Veliki broj nezakonitih migranata vrlo dugo se zadržavao na granici Grčke sa Sjevernom Makedonijom koja je vrlo

dobro čuvala granice uz pomoć Europske unije. Na tome području se nalazio i veliki kamp nezakonitih migranata – Idomeni.

Tab. 4. Lokacije u Sjevernoj Makedoniji na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

LOKACIJE U SJEVERNOJ MAKEDONIJI
1. Demir Kapija
2. GP Gevgelija
3. GP Tabanovci
4. Skopje

Izvor: večernji.hr i jutarnji.hr (Hrvatska), dnevno.rs, blic.rs i telegraf.rs (Srbija), klix.ba i večernji.ba (Bosna i Hercegovina), vijesti.me i rtcg.me (Crna Gora), dnevnik.si i 24ur.com (Slovenija), euronews.com (Europa), 04.03.2016. - 04.08.2019.

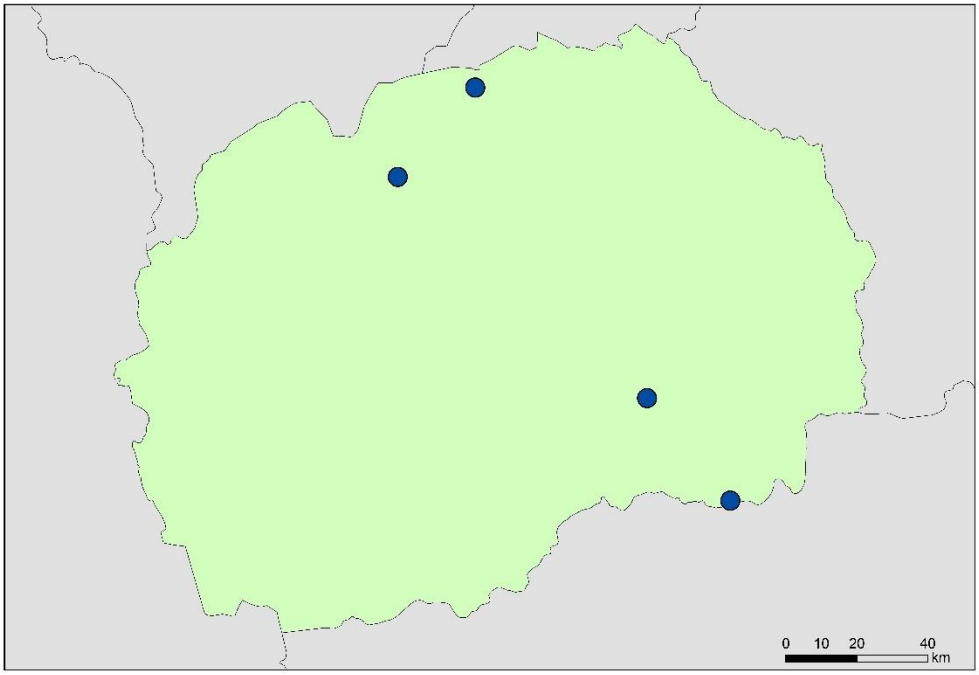

Sl. 6. Lokacije u Sjevernoj Makedoniji na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

Izvor: vlastita izrada, prema Geofabrik, 2019

Sjeverna Makedonija je već više puta spomenuta u radu zbog svojih specifičnosti na ruti. Ona se tijekom priljeva nezakonitih migranata nosila i s unutarnjim problemima (problem promjeneimena države, problem korupcije), ali i vrlo uspješno je održavala kontrolu (uz pomoć Europske unije) na granici sa Grčkom. U medijima su pronađene 4 lokacije koje, također, daju jasnu sliku smjera kretanja. Dakle, nezakoniti migranti su se nakon ulaska preko Grčke upućivali prema sjeveru, prema Srbiji.

Tab. 5. Lokacije u Albaniji na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

LOKACIJE U ALBANIJI
1. Brigje
2. Božaj
3. Muriqan

Izvor: večernji.hr i jutarnji.hr (Hrvatska), dnevno.rs, blic.rs i telegraf.rs (Srbija), klix.ba i večernji.ba (Bosna i Hercegovina), vijesti.me i rtcg.me (Crna Gora), dnevnik.si i 24ur.com (Slovenija), euronews.com (Europa), 04.03.2016. - 04.08.2019.

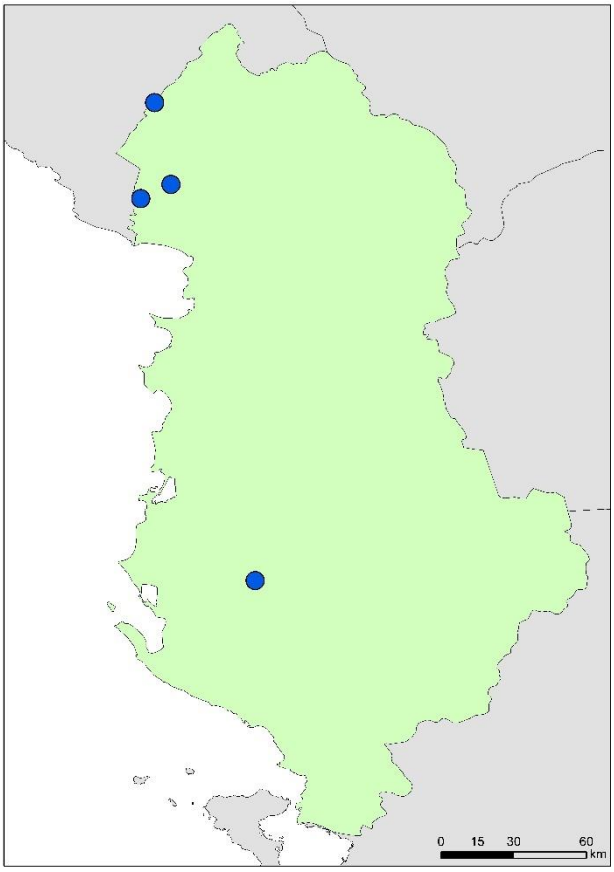

Sl. 7. Lokacije u Albaniji na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

Izvor: vlastita izrada, prema Geofabrik, 2019

Isto tako, u Albaniji su pronađene 4 lokacije koje prikazuju jasan smjer kretanja. Lokacije su smještene na zapadu države, uz obalu. Razlog tome su prirodno-geografske karakteristike koje su najpovoljnije u tome dijelu države. Ulazak u Albaniju je bio iz Grčke, a nakon Albanije nezakoniti migranti su se upućivali u Crnu Goru. Ovaj dio rute iz Grčke, preko Albanije, Crne Gore pa u Hrvatsku ili Bosnu i Hercegovinu nije bio toliko zastupljen, već je više imao obilježje alternativnog puta.

Tab. 6. Lokacije u Crnoj Gori na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

LOKACIJE U CRNOJ GORI
1. Banja
2. Bar
3. GP Božaj*
4. GP Metaljka
5. GP Sukobin
6. Herceg Novi
7. Konjic
8. Mužice
9. Nikšić

10. Ostros
11. Pljevlja
12. Poblaće
13. Podgorca
14. Rožaje
15. Spuž
16. Trepča
17. Tuzi
18. Ulcinj
19. Vraćevo

Izvor: večernji.hr i jutarnji.hr (Hrvatska), dnevno.rs, blic.rs i telegraf.rs (Srbija), klix.ba i večernji.ba (Bosna i Hercegovina), vijesti.me i rtcg.me (Crna Gora), dnevnik.si i 24ur.com (Slovenija), euronews.com (Europa), 04.03.2016. - 04.08.2019.

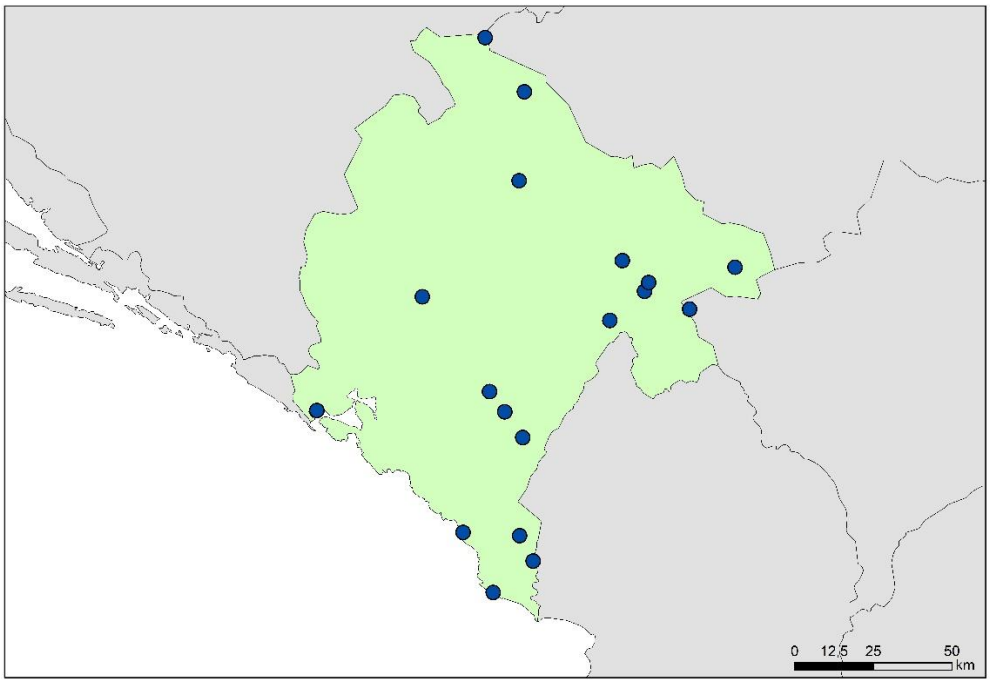

Sl. 8. Lokacije u Crnoj Gori na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

Izvor: vlastita izrada, prema Geofabrik, 2019

U Crnoj Gori je pronađeno 19 lokacija na kojima su zatečeni nezakoniti migranti. Koncentracija lokacija je razmjerno raspršena s prostornom prazninom na sjeverozapadu prema čemu se može zaključiti da smjer kretanja nije išao iz Crne Gore u Bosnu i Hercegovinu, koja je inače zbog svoje reljefne osnove teško prohodna. No, ponovno bi taj zaključak bio kriv da ne postoji Sl. 5. (lokacije u Bosni i Hercegovini) na kojoj je jasno vidljivo da postoje lokacije uz granicu s Crnom Gorom pa je razumno zaključiti da su u ta mjesta nezakoniti migranti morali doći iz Crne Gore. Opet se događa kao i u situaciji sa Srbijom da na granicama prije ulaska u Bosnu i Hercegovinu nisu medijski ispraćena kretanja migranata, što naravno ne znači da ih nije bilo.

Tab. 7. Lokacije u Srbiji na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

LOKACIJE U SRBIJI
1. Aleksinac
2. Bela Palanka
3. Beograd
4. Bosilegrad
5. Bregovina
6. Bujanovac
7. Ćuprija
8. Dimitrovgrad
9. Draževac
10. Futog
11. Gadžin Han
12. GP Batrovci
13. GP Horgoš
14. GP Kelebija
15. GP Srpska Crnja
16. GP Vatin
17. Hajdukovo
18. Inđija
19. Jagodina
20. Kikinda
21. Krnjača

22. Lapovo
23. Niš
24. Novi Sad
25. Obrenovac
26. Ostrovica
27. Pirot
28. Preševo
29. Prokuplje
30. Ruma
31. Smedersevska Palanka
32. Sombor
33. Stara Pazova
34. Subotica
35. Šid
36. Šimanovci
37. Tutin
38. Vašica
39. Vranje
40. Zaječar
41. Zemun
42. Zvonce

Izvor: večernji.hr i jutarnji.hr (Hrvatska), dnevno.rs, blic.rs i telegraf.rs (Srbija), klix.ba i večernji.ba (Bosna i Hercegovina), vijesti.me i rtcg.me (Crna Gora), dnevnik.si i 24ur.com (Slovenija), euronews.com (Europa), 04.03.2016. - 04.08.2019.

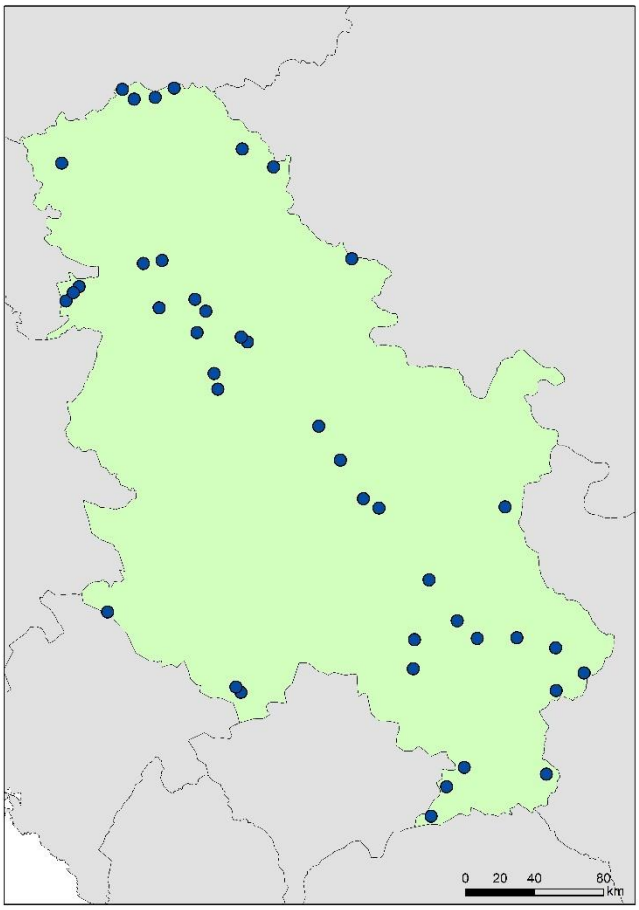

Sl. 9. Lokacije u Srbiji na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

Izvor: vlastita izrada, prema Geofabrik, 2019

Na prostoru Srbije pronađene su 42 lokacije na kojima je zabilježeno kretanje nezakonitih migranata. Za razliku od Hrvatske i Bosne i Hercegovine ovdje je znatno manja raspršenost lokacija. Prisutno je nekoliko lokacija na granicama sa svim susjedima (Crna Gora, Kosovo, Makedonija, Bugarska, Rumunjska, Hrvatska, Mađarska), osim na granici s Bosnom i Hercegovinom. Dakle, prema tome bi se moglo zaključiti da smjerovi kretanja nezakonitih migranata nisu prolazili direktno iz Srbije u Bosnu i Hercegovinu, no to nije točno. Ako se pogleda karta lokacija u Bosni i Hercegovini (Sl.4.) vidi se izrazito velika koncentracija lokacija blizu granice sa Srbijom što dovodi do zaključka da su nezakoniti migranti nesmetano ulazili u

Bosnu i Hercegovinu. Da nije tako vjerojatno bi mediji prenijeli vijesti o migrantima koji su se dulje zadržavali u Srbiji uz granicu s Bosnom i Hercegovinom te bi te lokacije bile dostupne javnosti. Također, već spomenuta manja raspršenost se očituje i u gustoj koncentraciji lokacija u smjeru jugoistok – sjeverozapad. Iz toga se može zaključiti da se upravo glavni koridor kretanja nezakonitih migranata prostirao u tome smjeru što znači da su glavne države na ruti prije Srbije bile Sjeverna Makedonija i Bugarska.

Tab. 8. Lokacije u Bosni i Hercegovini na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

LOKACIJE U BOSNI I HERCEGOVINI	17. Dramiševo
	18. Foča
1. Banja Luka	19. Gacko
2. Bihać	20. GP Deleuša*
3. Bijeljina	21. GP Hum
4. Bileća	22. GP Izačić
5. Bišćani	23. GP Karakaj*
6. Blagaj	24. GP Kostajnica
7. Bosanska Otoka	25. GP Popovi
8. Bratunac	26. GP Rača
9. Brčko	27. GP Šepak
10. Brekovica	28. GP Uvac
11. Cazin	29. GP Zupci
12. Čapljina	30. GP Zvornik
13. Ćorkovaći	31. Grude
14. Delijaš	32. Hadžići
15. Doboj	33. Han Pijesak
16. Donji Žabar	34. Jajce

35. Janja	54. Posušje
36. Kladanj	55. Prijedor
37. Ključ	56. Rudo
38. Konjic	57. Salakovac
39. Kozarska Dubica	58. Sarajevo
40. Kozluk	59. Srebrenica
41. Lazarevo	60. Stanari
42. Livno	61. Stari Grad
43. Loznica	62. Stup
44. Lukovac	63. Tabanci
45. Ljubinja	64. Tešanj
46. Ljubuški	65. Travnik
47. Mostar	66. Trebinje
48. Mrkonjić Grad	67. Ugljevik
49. Neum	68. Ušivak
50. Nevesinje	69. Velika Kladuša
51. Novi Grad	70. Višegrad
52. Novo Goražde	71. Vučjak
53. Odžak	72. Zenica

* Lokacije kojih nema na karti jer nisu bile prisutne u bazi podataka u GIS-u

Izvor: večernji.hr i jutarnji.hr (Hrvatska), dnevno.rs, blic.rs i telegraf.rs (Srbija), klix.ba i večernji.ba (Bosna i Hercegovina), vijesti.me i rtcg.me (Crna Gora), dnevnik.si i 24ur.com (Slovenija), euronews.com (Europa), 04.03.2016. - 04.08.2019

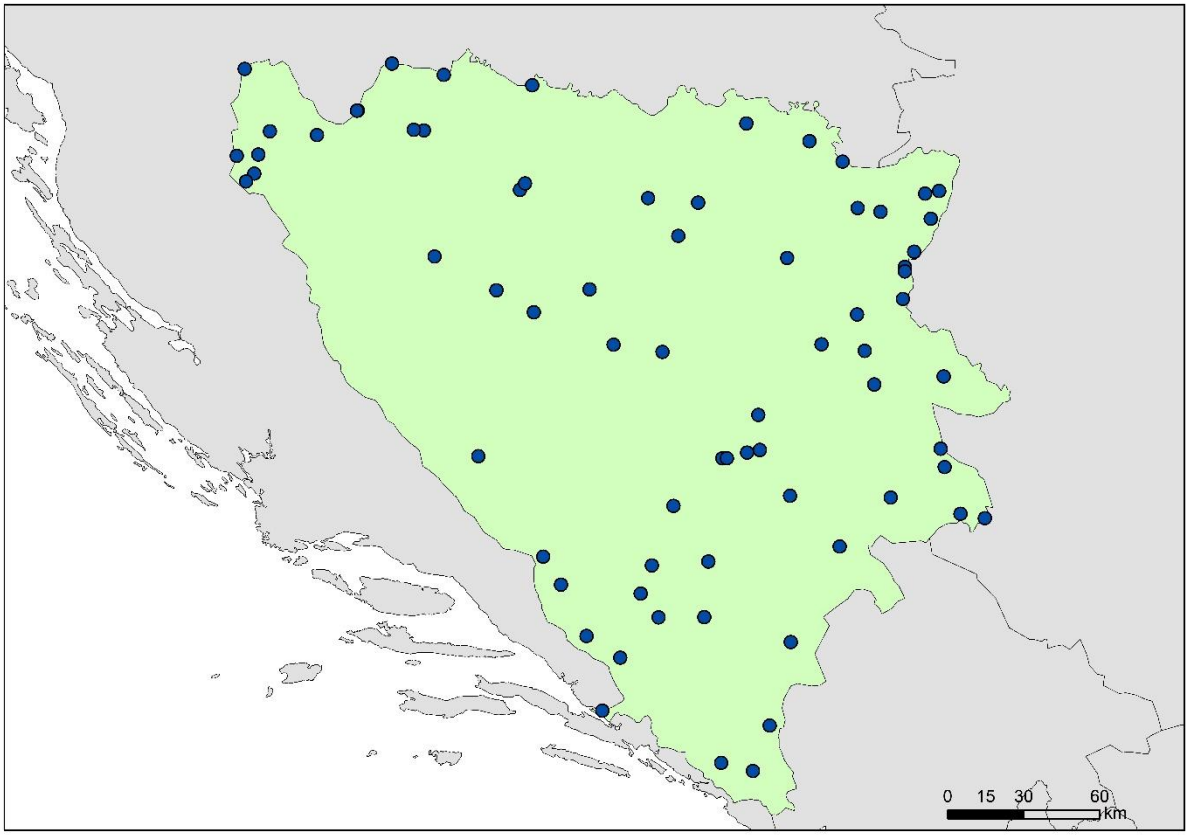

Sl. 10. Lokacije u Bosni i Hercegovini na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

Izvor: vlastita izrada, prema Geofabrik, 2019

Na području Bosne i Hercegovine pronađene su 72 lokacije na kojima je zabilježeno kretanje nezakonitih migranata. Vrlo je uočljiva raspršenost lokacija po cijeloj državi, a kao najveća prostorna praznina se ističe središnji granični prostor s Republikom Hrvatskom u zapadnom dijelu Bosne i Hercegovine što je logično zbog prirodno-geografskih karakteristika, odnosno velikih nadmorskih visina i nepristupačnosti terena. Najveće koncentracije lokacija su u blizini granica, ne u središnjem dijelu (kao i u Hrvatskoj) jer je ovo područje Jugoistočne Europe tranzitno i nezakoniti migranti nastoje što brže njime proći, a uz prirodno-geografske karakteristike granice predstavljaju najveće prepreke na tome putu pa dolazi do duljeg zadržavanja u njihovoj blizini.

Tab. 9. Lokacije u Hrvatskoj na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

LOKACIJE U HRVATSKOJ	26. GP Bajakvo
1. Barilović	27. GP Banfi
2. Begovo Razdolje	28. GP Batina
3. Beli Manastir	29. GP Gejkovac
4. Bijelo Brdo	30. GP Maljevac
5. Bobota	31. GP Pašin Potok
6. Bogovolja	32. GP Strmica
7. Brest Pokupski	33. GP Tovarnik
8. Cerić	34. Grabovac
9. Cetingrad	35. Grabrovnik
10. Cvetlin	36. Gračac
11. Čavle	37. Gređani
12. Donji Kukuruzari	38. Grljušići
13. Donji Lapac	39. Hum na Buzeštini
14. Donji Srb	40. Ilok
15. Draganić	41. Jamno
16. Drežnica	42. Jezerce (Plitvice)
17. Dubrava Križovljanska	43. Ježevo
18. Dubrovnik	44. Kapela Korenička
19. Duga Resa	45. Karlovac
20. Fužine	46. Kekići kod Generalskog Stola
21. Glina	47. Klinča Sela
22. Gornje Prilišće	48. Koprivnica
23. Gornji Babin Potok	49. Korenica
24. Gornji Vaganac	50. Kumrovac
25. Gospić	51. Kutina

52. Lekenik	76. Radošić
53. Lič	77. Rijeka
54. Lisac	78. Roč
55. Livade	79. Rudopolje
56. Makarska	80. Senj
57. Mala Gorica	81. Sinj
58. Mali Vuković (kod Slunja)	82. Sisak
59. Matulji	83. Slavonski Brod
60. Metković	84. Strošinci
61. Mohovo	85. Sv. Helena
62. Mrkopalj	86. Šarengrad
63. Mrzla Vodica	87. Šibenik
64. Nikšić	88. Topusko
65. Novska	89. Trstenik
66. Nuštar	90. Vinkovci
67. Obrež	91. Vivodina
68. Ogulin	92. Vrbanja
69. Osijek	93. Vukovar
70. Otok	94. Zagreb
71. Ozalj	95. Zvoneće
72. Perušić	96. Žejane
73. Petrnja	97. Železna Gora
74. Petrova Gora	98. Žirovac
75. Prijeboj	

Izvor: večernji.hr i jutarnji.hr (Hrvatska), dnevno.rs, blic.rs i telegraf.rs (Srbija), klix.ba i večernji.ba (Bosna i Hercegovina), vijesti.me i rtcg.me (Crna Gora), dnevnik.si i 24ur.com (Slovenija), euronews.com (Europa), 04.03.2016. - 04.08.2019.

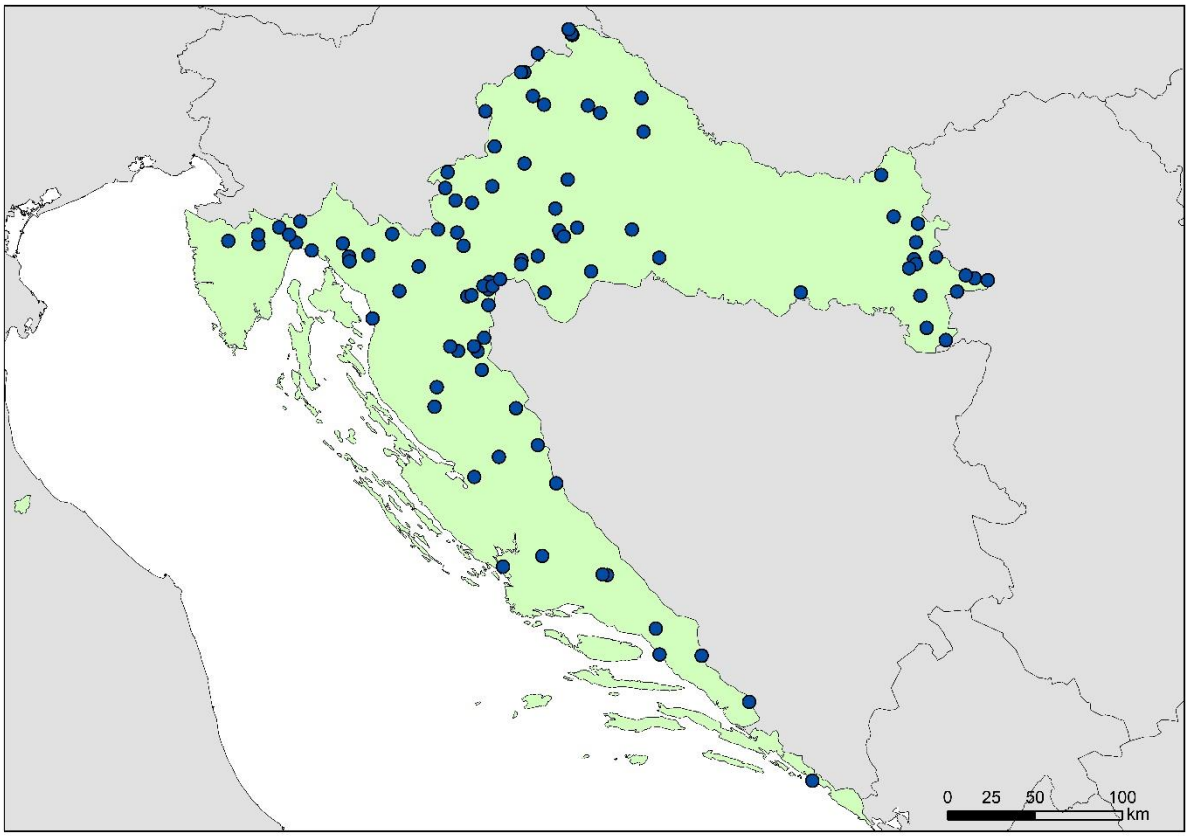

Sl. 11. Lokacije u Hrvatskoj na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

Izvor: vlastita izrada, prema Geofabrik, 2019

U Republici Hrvatskoj je nađeno 98 lokacija kojima su migranti prolazili te kraće ili duže se zadržavali. Lokacije su rasprostranjene po cijeloj Hrvatskoj s najvećom koncentracijom u Središnjoj, Gorskoj i Istočnoj Hrvatskoj. Na prijelazu iz Središnje u Gorsku Hrvatsku je zapravo najkraći put kojim se može prijeći Hrvatska i približiti se visokorazvijenim državama Središnje i Zapadne Europe. S druge strane, u istočnom dijelu Hrvatske je velika koncentracija lokacija uz granicu sa Srbijom gdje su nezakoniti migranti zatečeni netom nakon prelaska. Znatno veći priljev migranata iz Bosne i Hercegovine u Hrvatsku se mogao primijetiti od dana 17.10.2017., stoga se može zaključiti da je došlo do promjene glavnog koridora rute, koja je zapravo službeno zatvorena. Mogu se primijetiti prostorne praznine bez zapaženog prisustva kretanja nezakonitih migranata u većem dijelu Istre i između krajnjeg istoka i Središnje Hrvatske te naravno na otocima. Neprisutnost u većem dijelu Istre je logična jer ovaj dio Hrvatske nije na izravnom putu k Zapadu, dok se prostorne praznine na prijelazu iz Središnje u Istočnu Hrvatsku mogu objasniti time što su se nezakoniti migranti nakon prelaska srpsko-hrvatske granice

koristili raznim vrstama prijevoza kako bi se približili Sloveniji, ponajprije veliku važnost je imalo krijumčarenje ljudima.

Na osnovi ankete provedene na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu na nacionalno reprezentativnom uzorku od tisuću ispitanika predstavljena je analiza stavova o migrantima u Hrvatskoj. U suštini, stanovništvo Hrvatske većinom smatra migrante kulturnom, a ne ekonomskom prijetnjom. Negativno mišljenje nije zasnovano na razini obrazovanja, niti na percepciji ekonomskog stanja ili stava o tržištu, nego je djelomično zasnovano na osnovi religije (Vuksan-Ćusa, 2018).

Tab. 10. Lokacije u Sloveniji na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

LOKACIJE U SLOVENIJI
1. Ankaran
2. Bistrica ob Sutli
3. Brnik
4. Cirkulane
5. Črnomelj
6. Črnotiče
7. Dobovo
8. Dolga Vas
9. GP Gruškovje
10. GP Homec
11. GP Zavrč
12. Hrastovica
13. Hrušica
14. Jelšane
15. Kastelec
16. Koper

17. Kostel
18. Krmačina
19. Krško
20. Leskovec
21. Logatec
22. Ljubljana
23. Metlika
24. Nova Gorica
25. Novo Mesto
26. Obrežje
27. Preloka
28. Razkrižje
29. Rosalnice
30. Semič
31. Sežana
32. Šembije
33. Tribuče

34. Velenje	36. Vogorsko
35. Vič	37. Vrtojba

Izvor: večernji.hr i jutarnji.hr (Hrvatska), dnevno.rs, blic.rs i telegraf.rs (Srbija), klix.ba i večernji.ba (Bosna i Hercegovina), vijesti.me i rtcg.me (Crna Gora), dnevnik.si i 24ur.com (Slovenija), euronews.com (Europa), 04.03.2016. - 04.08.2019.

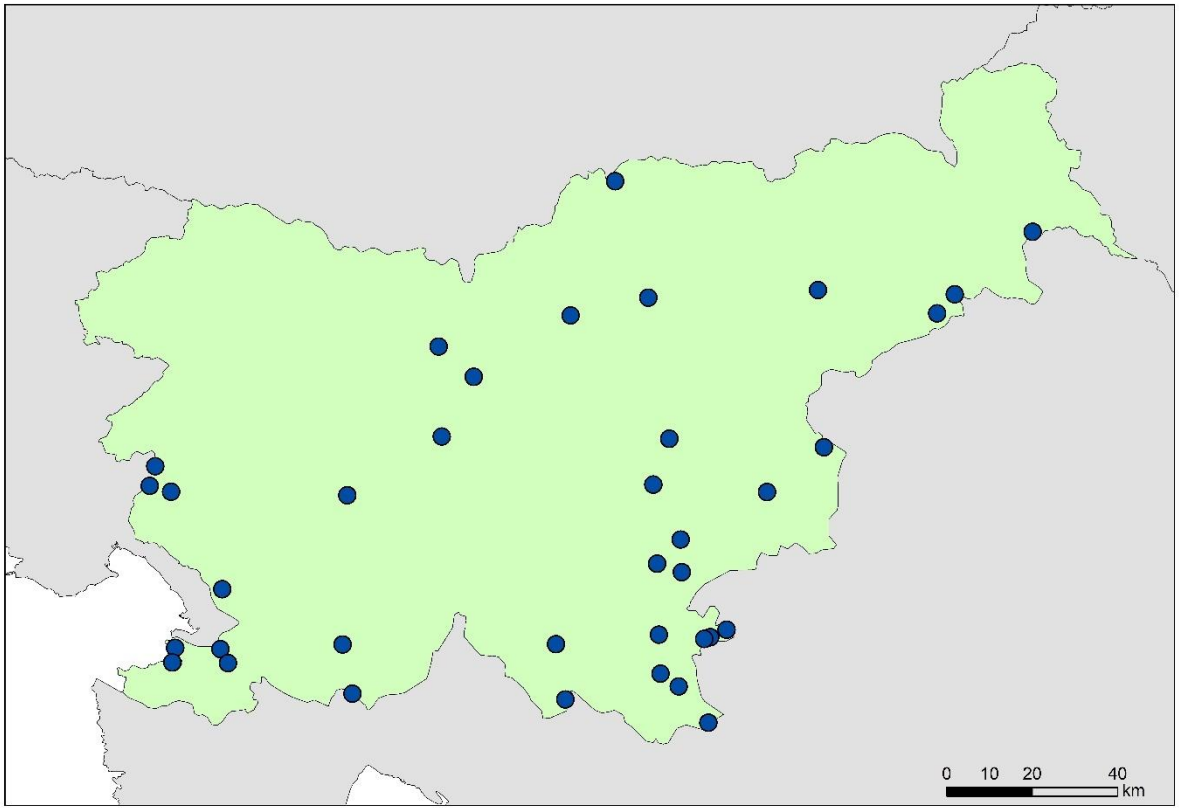

Sl. 12. Lokacije u Sloveniji na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

Izvor: vlastita izrada, prema Geofabrik, 2019

Kao prva država u Schengenskoj zoni Europske unije (ukoliko se izostavi Grčku, kao što je to činila i Europska unija) se ističe Slovenija. U Sloveniji je pronađeno 37 lokacija na kojima je zapaženo kretanje nezakonitih migranata. Također i u ovoj državi je izrazita raspršenost lokacija. Vrlo gusta je koncentracija neposredno uz granicu s Hrvatskom. S mnogih od tih lokacija nezakoniti migranti su vraćani u Hrvatsku zbog ilegalnih ulazaka. Treba napomenuti da je Slovenija na granici s Hrvatskom postavila kilometre ograda i žica, no to nije zaustavilo nezakonite prelaske.

7. ANALIZA DOBIVENIH REZULTATA

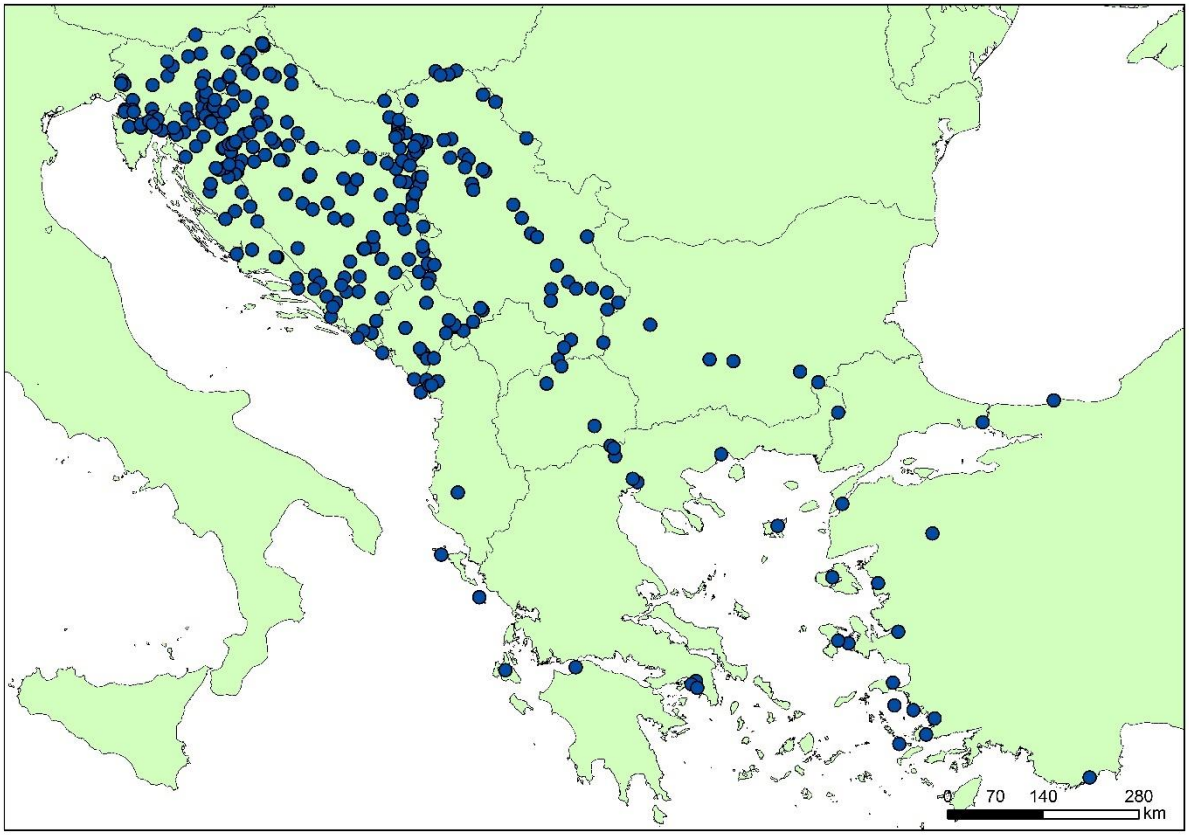

Sl. 13. Sve lokacije na području Jugoistočne Europe na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti nakon zatvaranja „Balkanske rute“ (04.03.2016. - 04.08.2019.)

Izvor: vlastita izrada, prema Geofabrik, 2019

Na temelju karte na Sl. 13. generalizacijom su određeni smjerovi kretanja ovim područjem i dobiveni su glavni koridori nove rute nakon službenog zatvaranja „Balkanske rute“. Taj konačni produkt istraživanja možemo vidjeti na karti na Sl. 14.

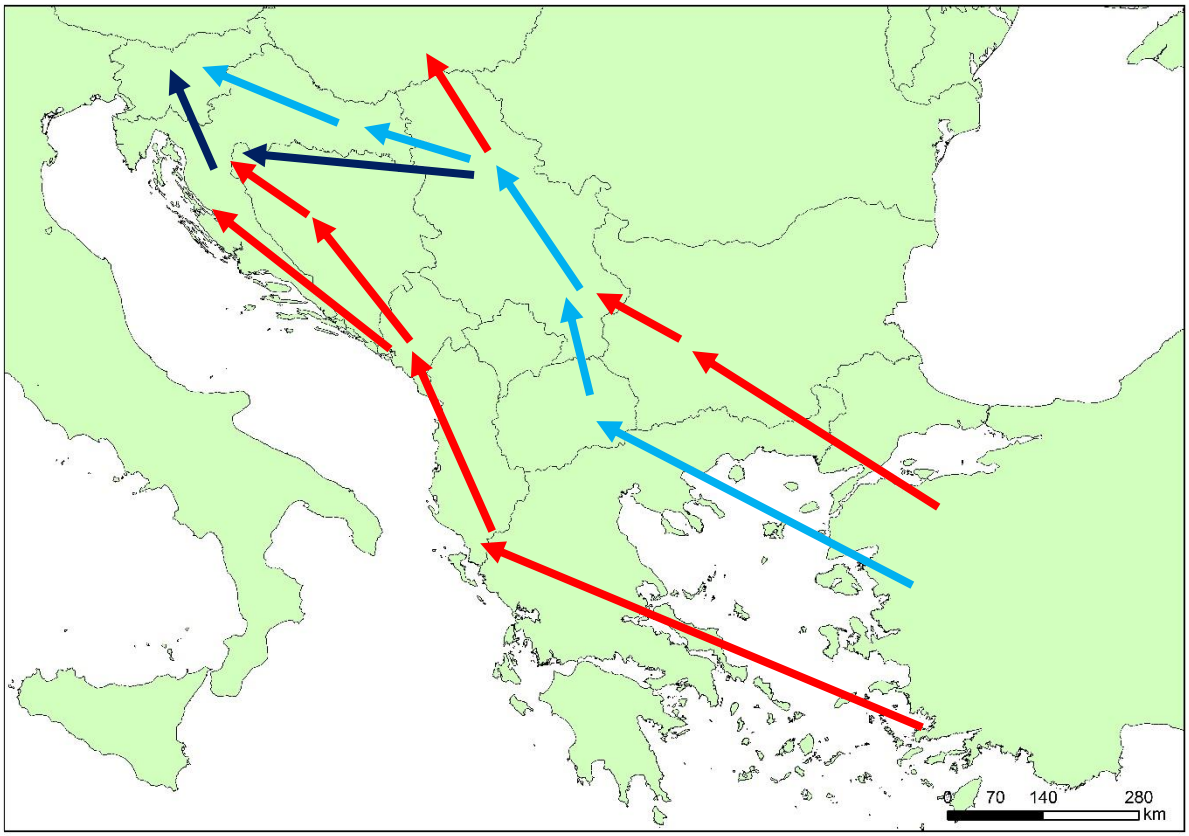

Sl. 14. Smjerovi kretanja nezakonitih migranata u Jugoistočnoj Europi nakon zatvaranja Balkanske rute

Izvor: vlastita izrada, prema Geofabrik, 2019

Na Sl.14. se mogu vidjeti smjerovi kretanja nezakonitih migranata u Jugoistočnoj Europi nakon zatvaranja Balkanske rute u ožujku 2016. godine. Kao glavna ruta se izdvaja ona plavo označena koja kreće iz Turske, preko Grčke, Sjeverne Makedonije, Srbije pa se u Srbiji račva prema Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i onda dalje kreće prema Središnjoj i Zapadnoj Europi. Posebno, tamnije plavom bojom, je označena ruta preko Bosne i Hercegovine jer je njome ipak prošao znatno veći broj migranta u promatranome razdoblju, odnosno to je bio glavni koridor od 17.10.2017. pa sve do 04.08.2019. Smjer kretanja nezakonitih migranta preko Srbije pa onda Hrvatske bio je izrazito važan u 2016. i početkom 2017. nakon zatvaranja granica prema Srbiji i Hrvatskoj od strane Mađarske.

Kao hipoteza na početku rada se istakla konstatacija da se smjerovi kretanja nezakonitih migranata mijenjaju ovisno o razdoblju migracijske krize. Kao kraj migracijske krize na području Jugoistočne Europe se ističe, već spomenuto, zatvaranje „Balkanske rute“, no to nije značilo prestanak dolaska nezakonitih migranata. To je značilo smanjeni broj dolazaka, ali ne u tolikoj mjeri da bi se moglo reći da je u potpunosti završena migracijska kriza. Ako se

usporede smjerovi kretanja prije zatvaranja (Sl. 2.) i smjerovi kretanja nakon zatvaranja rute (Sl. 14.) vidi se da je glavna razlika na glavnoj ruti njezino skretanje u Bosnu i Hercegovinu. To se dogodilo kao posljedica zatvaranja granica prema Srbiji od strane Mađarske i Hrvatske. Prolazak kroz Bosnu i Hercegovinu puno je teža opcija od prije korištene zbog prirodno-geografskih karakteristika terena, no nezakoniti migranti su došli na ovo područje s jasnim ciljem da će im krajnja destinacija biti razvijene države Zapada. Isto tako, ne treba zanemariti rutu preko Grčke, Albanije i Crne Gore koja se potom račva na dio u smjeru Hrvatske i smjeru Bosne i Hercegovine i onda dalje k unutrašnjosti Unije. To je ruta kojom je prošao znatno manji broj nezakonitih migranata, ali je i dalje imala vrlo značajnu ulogu.

U budućnosti je moguće „probijanje“ novih smjerova kretanja nezakonitih migranata na ovome području. Mikac i Dragović (2017) iznose konstataciju da je očigledno da će doći do novih masovnih prolazaka migranta u budućnosti. Oni to obrazlažu određenim faktorima kao što su nesrazmjer između razvijenosti i potrebama u različitim dijelovima Europe, Azije i Afrike, postojanje velikog broja konflikata iz kojih proizlazi veliki broj izbjeglica i raseljenih osoba te promjene klime, koji će poticati daljnja kretanja u budućnosti. U ovome dijelu Europe, dakako, najznačajniji faktor je razlika u ekonomskoj razvijenosti država pa dok god države Jugoistočne Europe budu zaostajale za razvijenijim državama Središnje i Zapadne Europe, neće biti krajnje destinacije migracijskih kretanja. No, vrlo je zanimljivo da su većina nezakonitih migranata izbjeglice koje bježe iz ratom pogođenih područja te bi se shodno tome moglo zaključiti da bi oni svoj mir mogli pronaći u bilo kojoj državi u kojoj im je moguće pružiti sigurnost te vrste, ali oni i dalje teže k ekonomski najstabilnijim državama.

Pogledom na smjerove kretanja prije i poslije zatvaranja rute (Sl. 2., Sl. 14.) vidimo da je ostalo malo „nepokrivenog“ prostora za daljnja skretanja ruta. Kada bi u budućnosti došlo do ponovnih velikih priljeva migranata vjerojatno bi se koristile još uvijek aktivne rute koje se mogu nazvati „tinjajućima“, ili bi se „oživjeli“ smjerovi kretanja. Kada je 2015. krenuo sve veći priljev nezakonitih migranata, Europa ga nije dočekala sprema. Postavlja se pitanje, ne ako se, nego kada se to ponovno dogodi u budućnosti, hoće li se ponoviti 2015. godina?

11. ZAKLJUČAK

Migracije su danas jedan od ključnih faktora u promatranju promjena svjetskoga stanovništva. Vrlo su bitan faktor u geografiji, posebno u demogeografiji, zbog njihovog utjecaja na promjene u prostoru. Oduvijek je zanimanje stručnjaka bilo posebno usmjereno na nezakonite migracije, koje se danas javljaju u sve većem obujmu. Nezakonite migracije obuhvaćaju nezakonit ulazak migranata u države putem krivotvorenih dokumenata ili putem zaobilaženja granične kontrole. Na području Jugoistočne Europe u zadnje 4 godine takvih migracija je bilo mnogo. Sve je započelo 2015. godine kada je krenula migracijska kriza u Europi. Njen završetak označava zatvaranje tzv. Balkanske rute u ožujku 2016. godine, no to nije značilo prestanak dolaska nezakonitih migranata. Prije zatvaranja „Balkanske migrantske rute“ glavni koridor kretanja je započinjao u Turskoj nakon koje se put nastavljao morskim putem do Grčke, potom preko Sjeverne Makedonije i u manjoj mjeri preko Bugarske u Srbiju, nakon čega su se kretanja usmjeravala k Mađarskoj. Do promjena je došlo kada je 2015. Mađarska postavila žičanu ogradu na granici sa Srbijom (rujan) i s Hrvatskom (listopad). Iako je i do tog trenutka postojao koridor kroz Hrvatsku, tada on postaje glavni koridor na putu k Zapadu. Shodno potvrđenoj početnoj hipotezi da se smjerovi kretanja nezakonitih migranata mijenjaju ovisno o razdoblju migracijske krize do promjena je došlo u ožujku 2016. godine. Kao novi glavni koridor se ističe ruta koja, također, započinje u Turskoj, nastavlja se prema Grčkoj, Sjevernoj Makedoniji i Srbiji, ali skreće u Bosnu i Hercegovinu i nastavlja se prema Hrvatskoj. Na ruti je uvijek bilo prisutno krijumčarenje ljudi koje je često loše završilo. U medijima je zabilježena velika količina smrtnih stradanja u morima Grčke i Turske, ali i u raznim prometnim nesrećama duž koridora. Veliki utjecaj na javno mnijenje imali su upravo mediji, koji su često prikazivali lošu sliku o migrantima i izbjeglicama te ponekad čak utjecali na donošenje političkih odluka. No, zbog svoje sveobuhvatnosti oni su vrlo važni za prikaz smjerova kretanja migranata. U ovome istraživanju je dobivena vrlo sadržajna slika kretanja migranata nakon zatvaranja rute te je utvrđeno da je veliki teret bio na državama na području Jugoistočne Europe. Države ovog područja su bile nepripremljene za veliki priljev migranta, no takva je situacija bila i u samome središtu Unije. Vidjelo se da su nezakoniti migranti prošli velikim dijelom ovoga područja i dakako da je to prouzrokovalo određene posljedice, ekonomske i socijalne tematike. Danas, na svim ovim rutama, što glavnoj, što sporednima i dalje se svakoga tjedna medijski bilježe kretanja nezakonitih migranata. Ne dovodi se u pitanje otvaranje novih ruta na području Jugoistočne Europe jer je gotovo na cijelome ovome području zabilježeno kretanje nezakonitih migranata u svim smjerovima. Postavlja se pitanje hoće li u

budućnosti doći do prestanka prolaska ovim područjem ili će se broj dolazaka ponovno povećati?

11. LITERATURA

1. Bobić, M., Šantić, D., 2018: Sigurnost EU vs. sigurnosti migranata: Srbija na Balkanskoj migracijskoj ruti, *Forum za sigurnosne studije* 2 (2), 219-246. Preuzeto s https://hrcak.srce.hr/210730
2. Cukon, A. 2013: *Hrvatska kao tranzitna zemlja međunarodnih nezakonitih migracija*, diplomski rad, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za sociologiju.
3. Čapo, J., 2016: The Security-scape and the (In)Visibility of Refugees: Managing Refugee Flow through Croatia, *Migracijske i etničke teme, 31* (3), 387-406, DOI - 10.11567/met.31.3.3.
4. Dragović, F., Mikac, R., 2016: The Impact and Role of South-East European Countries in Recent Migration Crises, in: *Mediterranean YearBook*, IEMed., Barcelona, 316-319.
5. Haramija, P., Trošelj Miočević, T., 2018: Religija i ekonomska integracija migranata u Europskoj uniji, *Ekonomska misao i praksa* (1), 335-374. Preuzeto s https://hrcak.srce.hr/202287
6. Lalić Novak, G., 2016: *Azil: pravni i institucionalni aspekti*, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar za javnu upravu i javne financije, doi:10.11567/met.33.1.5
7. Lukić, V., 2016: Understanding Transit Asylum Migration: Evidence from Serbia, *International migration*, IOM 54 (4), 31-45, https://doi.org/10.1111/imig.12237
8. Mesić, M., 2002: *Međunarodne migracije: tokovi i teorije*, Biblioteka Societas, Zagreb.
9. Mesić, M., 2003: Harmonizacija europske migracijske politike: neuspjeh politika imigracijske kontrole sedamdesetih i osamdesetih godina 20. stoljeća, *Migracijske i etničke teme* 19 (4), 343–361.
10. Mikac, R., Dragović, F., 2017: Masovne migracije: izazovi, posljedice i put naprijed, *Forum za sigurnosne studije* 1 (1), 130-152. Preuzeto s https://hrcak.srce.hr/198071
11. Peran, S., Raguž, A., 2019: Prikaz kretanja izbjeglica preko teritorija Republike Hrvatske u dnevnom tisku (Večernji list, Jutarnji list, 24 sata), *Nova prisutnost* 17 (1), 29-45. https://doi.org/10.31192/np.17.1.2
12. Rogelj, B., 2017: The Changing Spatiality of the "European Refugee/Migrant Crisis", *Migracijske i etničke teme* 33 (2), 191-219. https://doi.org/10.11567/met.33.2.4
13. Simić, J., 2017: Prava migranata – poštivanje univerzalnih ljudskih prava ili pravo na razvoj, *Forum za sigurnosne studije* 1 (1), 73-96. Preuzeto s https://hrcak.srce.hr/198065
14. Stojić Mitrović, M., 2014: Serbian Migration Policy Concerning Irregular Migration and Asylum in the Context of the EU Integration Process, *Issues in Ethnology and Anthropology* 9 (4), 1105–1120, https://www.eap-iea.org/index.php/eap/article/view/96/88

15. Šelo Šabić, S., 2017: The Impact of the Refugee Crisis in the Balkans: A Drift Towards Security, *Journal of regional security* 12 (1), 51-75. https://doi.org/10.11643/issn.2217-995X171SPS80
16. Tadić, J., Dragović, F., Tadić, T., 2016: Migracijska i izbjeglička kriza – sigurnosni rizici za EU, *Policija i sigurnost* 25 (1), 14-42. Preuzeto s https://hrcak.srce.hr/160609
17. Takahashi, M., Skoko, F., Pavić, D., 2018: Uloga digitalnih medija i uspon populizma u kontekstu aktualne izbjegličke krize, *Communication Management Review* 3 (2), 96-110. https://doi.org/10.22522/cmr20180236
18. Vuksan-Ćusa, B., 2018: Birači, stranke i migranti, *Političke analize* 9 (36), 10-14. Preuzeto s https://hrcak.srce.hr/216875
19. Vuletić, V., Pešić, J., 2017: Utjecaj migrantske krize na lokalne zajednice u Srbiji i na mogućnosti za integraciju migrantske populacije, *Forum za sigurnosne studije* 1 (1), 44-72. Preuzeto s https://hrcak.srce.hr/198063
20. Vurnek, D., Bengez, A., Perkov, M., 2018: Sigurnosni aspekti migracija, *Acta Economica Et Turistica* 4 (2), 157-180. https://doi.org/10.1515/aet-2018-0011
21. Waldinger, R., 2010: Unacceptable realities: public opinion and the challengeof immigration in a Franco-American comparison, u: *Migration in a Globalised World: New Research Issues and Prospects* (ur. Audebert, C., Doraï, M.), Amsterdam University Press, Amsterdam.
22. Župarić-Iljić, D., 2014: Neregularne migracije na Mediteranu na razmeđu politika isključivanja, straha i humanitarizma, u: *Stranci pred vratima Europe* (ur. Milardović, A.), Pan liber, Zagreb, 91-110.
23. Župarić-Iljić, D., Valenta, M., 2018: "Refugee Crisis" in the Southeastern European Countries: The Rise and Fall of the Balkan Corridor, in: *The Oxford Handbook of Migration Crises*, Oxford University Press, (ur. Menjívar, C., Ruiz, M., Ness, i.), Norwegian University of Science and Technology, Trondheim, 367-388.

12. IZVORI

1. Asylum and Migration, UNCHR, 2019: https://www.unhcr.org/asylum-and-migration.html (25.07.2019.)
2. 24ur.si, 2019: https://www.24ur.com (7.8.2019.)
3. Blic.rs, 2019: https://www.blic.rs (6.8.2019.)
4. Dnevno.rs, 2019: https://www.dnevno.rs (6.8.2019.)
5. Dnevnik.si, 2019: https://www.dnevnik.si (7.8.2019.)
6. Epthinktank, 2016: The Western Balkan route: https://epthinktank.eu/2016/10/06/serbias-role-in-the-migration-crisis/dynamics-along-the-western-balkan-route/ (24.08.2019.)
7. Geofabrik.de, 2019: https://www.geofabrik.de/ (25.07.2019.)
8. Euronews.com, 2019: https://www.eurones.com (8.8.2019.)
9. HINA, 2019: Sedmero migranata utopilo se kod Lezbosa, večernji.hr, https://www.vecernji.hr/vijesti/sedmero-migranata-utopilo-se-kod-lezbosa-1325237 (24.08.2019.)
10. Jutarnji.hr, 2019: https://www.jutarnji.hr (5.8.2019)
11. Klix.ba, 2019: https://www.klix.ba (7.8.2019.)
12. Rtcg.me, 2019: www.rtcg.me (8.8.2019)
13. Šu., M., 2019., Merkel priznala: Sporazum EU-Turska o migrantima ne funkcionira kako treba, tportal.hr, https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/merkel-priznala-sporazum-eu-turska-o-migrantima-ne-funkcionira-kako-treba-20190111 (24.08.2019.)
14. Telegraf.rs, 2019: https://www.telegraf.rs (6.8.2019.)
15. Večernji.ba, https://www.vecernji.ba (8.8.2019.)
16. Večernji.hr, 2019: https://www.vecernji.hr (5.8.2019.)
17. Vijesti.ba, 2019: https://vijesti.ba (7.8.2019.)
18. Vijesti.me, 2019: https://www.vijesti.me (8.8.2019.)

11. POPIS TABLICA

1. Lokacije u Turskoj na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
2. Lokacije u Bugarskoj na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
3. Lokacije u Grčkoj na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
4. Lokacije u Sjevernoj Makedoniji na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
5. Lokacije u Albaniji na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
6. Lokacije u Crnoj Gori na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
7. Lokacije u Srbiji na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
8. Lokacije u Bosni i Hercegovini na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
9. Lokacije u Hrvatskoj na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
10. Lokacije u Sloveniji na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)

12. POPIS GRAFIČKIH PRILOGA

1. Registrirane izbjeglice i migranti u Hrvatskoj prema državi porijekla do dana 10.12.2015.
2. „Balkanska ruta“ kretanja izbjeglica i migranata 2015. i 2016. godine
3. Lokacije u Turskoj na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
4. Lokacije u Bugarskoj na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
5. Lokacije u Grčkoj na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
6. Lokacije u Sjevernoj Makedoniji na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
7. . Lokacije u Albaniji na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
8. Lokacije u Crnoj Gori na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
9. Lokacije u Srbiji na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
10. Lokacije u Bosni i Hercegovini na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
11. Lokacije u Hrvatskoj na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
12. Lokacije u Sloveniji na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti (04.03.2016. - 04.08.2019.)
13. Sve lokacije na području Jugoistočne Europe na kojima su se pojavljivali nezakoniti migranti nakon zatvaranja „Balkanske rute“ (04.03.2016. - 04.08.2019.)
14. Smjerovi kretanja nezakonitih migranata u Jugoistočnoj Europi nakon zatvaranja Balkanske rute